

**การส่งเสริมและพัฒนากำหนดผลประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา :
กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์**
**Promoting and developing the use of external evaluation results to
improve the quality of educational institutions: case study of Non-Din
Daeng Subdistrict Municipality Child Development Center in Buriram
Province**

รัตน์ฐาภัทร ธนโชติสุขสบาย^{1*} พิศุทธิ์ บัวเปรม² ประสิทธิ์ ไชยศรี³ ณัฐตะวัน ลิมประสงค์⁴

Rattaphat Thanachotsuksabai^{1*} Pisut Bourpream² Prasit Chairsri³ Nattawan Limprasong⁴

^{1*} อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตวัชรพล

^{1*} Lecturer in Educational Administration, Graduate School of Western University, Watcharapol Campus

^{2,3,4} อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

^{2,3,4} Lecturer in Educational Administration, Graduate School Of Phetchabun Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: sookchote@gmail.com

(Received: 13 November 2023, Revised: 4 December 2023, Accepted: 6 December 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมและพัฒนากำหนดผลประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ได้แก่ นักวิชาการจาก สมศ. ผู้ประสานงานจากสถาบันอุดมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครู รวม 16 คน มีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือก คือ บุคคลดังกล่าวจะต้องเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในโครงการส่งเสริมการนำผลประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเทศบาลตำบลโนนดินแดง การเก็บข้อมูลเป็นลักษณะการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ และมีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมและพัฒนากำหนดผลประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมุ่งพัฒนาตามมาตรฐาน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผู้เรียน มีขั้นตอนของการพัฒนา ได้แก่ 1.1 การวางแผนพัฒนาเด็ก 1.2 จัดทำโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมสุขนิสัย 1.3 การบันทึกประเมินผลรายบุคคล 1.4 การนำผลประเมินมาพัฒนา 2) ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขั้นตอนของการพัฒนา ได้แก่ 2.1 การประเมินพัฒนาการเด็ก 2.2 การนำเสนอผลการประเมิน 2.3 กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลป้อนกลับ 2.4 กิจกรรมแสดงผลงาน 3) ด้านบริหารสถานศึกษา มีขั้นตอนของการพัฒนา ได้แก่ 3.1 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา 3.2 การบริหารตามระบบบริหารวงจรคุณภาพ (PDCA) 3.3 การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 3.4 การพัฒนา

อาคารสถานที่ ภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม 3.5 การประเมินผล และนำผลประเมินมาปรับปรุง 3.6 การเผยแพร่ผลการดำเนินงาน และ 4) ด้านอื่น ๆ มีขั้นตอนของการพัฒนา ได้แก่ 4.1 กระบวนการบริหารการจัดการเรียนการสอนตามบริบทของศูนย์พัฒนาเด็ก 4.2 ข้อมูลแบบอย่างที่ดีหรือนวัตกรรม 4.3 นำเสนอแหล่งข้อมูลหลักฐานอ้างอิงโดยจัดทำลิงค์หรือ QR Code ที่สามารถเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลได้

คำสำคัญ : การนำผลประเมินไปใช้, พัฒนาคุณภาพ, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, สถานศึกษา

ABSTRACT

This research is qualitative research. The objective is to study the promotion and development of using external evaluation results to develop the quality of educational institutions, a case study of Non-Din Daeng Subdistrict Municipality Child Development Center Buriram Province. The target group or key informants are those involved in the operation, including academics from ONESQA and coordinators from higher education institutions. A total of 16 persons, educational supervisors, administrators, and teachers were selected as a purposive sample. The criteria for selection are that the person must be involved in the project to promote the use of evaluation results to develop the quality of educational institutions in Non-Din Daeng Subdistrict Municipality Child Development Center Non-Din Daeng District Buriram Province Under the jurisdiction of Non-Din Daeng Subdistrict Municipality Office. Data collection is in the form of in-depth interviews. The tool used was an interview form and data analysis using descriptive analysis.

The results of the research found that promoting and developing the use of external evaluation results to develop the quality of educational institutions at Non-Din Daeng Subdistrict Municipality Child Development Center, Buriram Province. Aiming to develop standards in 4 areas as follows: 1) Students, there are stages of development including 1.1 planning child development 1.2 creating projects/activities to promote healthy habits 1.3 recording individual evaluations 1.4 using evaluation results for development. 2) Teacher and educational personnel, there are stages of development including 2.1 Child development assessment 2.2 Presentation of assessment results 2.3 Learning exchange activities and provide feedback 2.4 Activities to display work 3) Educational institution administration, there are stages of development including 3.1 Creating an education development plan 3.2 Management according to the quality cycle management system (PDCA) 3.3 Systematic management 3.4 Developing buildings, landscapes, and environments 3.5 Evaluating and using the evaluation results to improve. 3.6 Publication of performance results and 4) Other areas have stages of development including 4.1 Management process for organizing teaching and learning according to the context of the child development center 4.2 Information on best practices or innovations 4.3 Presenting sources of reference evidence by providing links or QR Codes that can be linked to sources of information.

Keywords: Using evaluation result, Quality Development, Child Development Center, Educational institution

บทนำ

การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการผลิตทรัพยากรมนุษย์ออกไปสู่สังคม และสถานศึกษาก็ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ กล่าวคือ การจะสร้างมนุษย์ให้กลายเป็นคนดี คนเก่ง และมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขนั้น จึงเป็นภารกิจใหญ่ของสถานศึกษาที่จะสร้างระบบการผลิตเยาวชนของชาติให้มีประสิทธิภาพ เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกลไกในการผลักดันให้การจัดการศึกษามีคุณภาพที่ดีได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปสร้างสรรค์พัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า มั่นคง และทัดเทียมกับนานาชาติได้อย่างภาคภูมิใจ (สุนันทา ศรีพุด และคณะ, 2565)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สถานศึกษา” คือ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา “มาตรฐานการศึกษา” คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา และ “การประกันคุณภาพภายนอก” คือ การประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และ มาตรา 9 (2) (3) (4) ได้ระบุถึงการ จัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการคือ ให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังกล่าว ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการได้ถูกถ่ายโอนให้เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น หากแต่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและท้องถิ่นปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเองนั้นยังมีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพ จึงทำให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2. ด้านบุคลากร 3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน 6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)

ขณะเดียวกัน ทางสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีแนวคิดที่จะให้สถานศึกษานำผลการประเมินภายนอกมาพัฒนาปรับปรุงและวางแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อที่จะแก้ปัญหาการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อพิจารณาที่ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการนำผลประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ผ่านมาของนักวิจัย จะพบว่า งานวิจัยที่ผ่านมาในอดีตมีการศึกษาการนำผลการประเมินไปใช้อย่างต่อเนื่อง แต่ผลงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะของงานวิจัยในอดีตส่วนใหญ่ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรมีการศึกษาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมถึงการพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการนำผลการประเมินไปใช้ให้ครอบคลุมทั้งปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านกระบวนการทำงาน และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด จึงทำให้ผลงานวิจัยปัจจุบันในเรื่องดังกล่าวยังขาดผลงานวิจัยในเชิงคุณภาพที่จะมาช่วยเติมเต็มให้การศึกษาเกี่ยวกับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษามีความสมบูรณ์ครอบคลุมในทุกมิติมากขึ้น (ทัศนศิริพันธ์ สว่างบุญ และคณะ, 2559)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบและการปกครองของเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ มีวิสัยทัศน์ที่ว่า “โนนดินแดง เมืองสะอาดน่าอยู่ คู่สุขภาพดีถ้วนหน้า การศึกษาก้าวไกล ใส่ใจสิ่งแวดล้อม เพียบพร้อมวัฒนธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง” มีจุดมุ่งหมายที่เน้นพัฒนาทางการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ซึ่งก่อนหน้านี้ในพื้นที่ประสบปัญหาที่มีประชาชนจากอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงอพยพมาบุกเบิกที่ดินทำกินจำนวนมากและมีการต่อสู้ด้วยอาวุธจากสถานการณ์การก่อการร้ายของฝ่ายคอมมิวนิสต์ที่มีความรุนแรงในพื้นที่ ทำให้ประชาชนเกิดปัญหาความอดอยาก ความทุกข์ยาก เกิดความระส่ำระสายทั่วพื้นที่ (เทศบาลตำบลโนนดินแดง, 2566)

จากสภาพปัญหาความไม่สงบของพื้นที่ดังกล่าว จึงส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ที่พบว่า จุดที่เป็นปัญหาหลักของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กให้มากขึ้น และไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ และไม่มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยกันให้เป็นองค์กรภาคี 2) ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กที่ให้การดูแลจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ไม่มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์อย่างหลากหลายและไม่ได้ใช้แหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง และ 3) ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยที่มีเด็กอายุ 2-3 ปี ไม่ได้รับการพัฒนาการเติบโตที่สมวัยทั้งทางด้านน้ำหนัก/ส่วนสูงที่สมส่วน และเด็กยังขาดการรับรู้ และเข้าใจในเรื่องภาษา การช่วยเหลือตนเอง และการเข้าสังคมกับเพื่อน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2566)

ด้วยปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะต่อยอดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และเห็นความสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพโดยการใช้ผลการประเมินให้เป็นกระบวนการขับเคลื่อนในการทำงาน ช่วยในการวางแผนและดำเนินงาน เกิดวงจรการทำงานที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องจนทำให้คุณภาพของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีประสิทธิผล บทความวิจัยนี้ จะนำเสนอผลการส่งเสริมและพัฒนาการนำผลประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา เพื่อให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นระบบที่สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและช่วยส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการส่งเสริมและพัฒนาการนำผลประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประเภทของงานวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยเป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. แหล่งข้อมูล แบ่งเป็น 2 ประเภท

2.1 แหล่งข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลออนไลน์และออฟไลน์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาการนำผลประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและข้อมูลพื้นฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ บันทึกการประชุม รายงานประจำปี รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา วารสารวิชาการ และรายงานการวิจัย เป็นต้น

2.2 แหล่งข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นแหล่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

มีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือก คือ บุคคลดังกล่าวจะต้องเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในโครงการส่งเสริมการนำผลประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเทศบาลตำบลโนนดินแดง ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ได้แก่

นักวิชาการจาก สมศ. ผู้ประสานงานจากสถาบันอุดมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ รวม 16 คน และใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนากำหนดผลประเมิณภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ตอนที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนากำหนดผลประเมิณภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านผู้เรียน ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านบริหารสถานศึกษา และตอนที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนากำหนดผลประเมิณภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากตอนที่ 2 ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามปลายเปิดแบบตัวต่อตัว โดยอาศัยแนวคิดของ ชาย โพธิสิตา (2554) ที่กล่าวว่า “คำถามที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพจะเป็นคำถามประเภทที่มุ่งหาคำตอบสำหรับกลุ่มตัวอย่าง สถานที่ หรือบริบทที่เจาะจงเปิดกว้างสำหรับข้อมูลหลากหลาย เพื่อที่จะสามารถทำความเข้าใจในระดับลึก และเป็นคำถามที่มุ่งทำความเข้าใจความหมายและกระบวนการของสิ่งที่ศึกษาเป็นหลัก”

4. การตรวจสอบข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบด้วยวิธีการสามเส้า (Triangulation) โดยใช้การตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่มาต่าง ๆ กัน ได้แก่ จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และจากข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่ออธิบายสภาพการณ์และมิติที่ต่างกันได้

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด มาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลก่อนทำการวิเคราะห์เพื่อให้ผลการวิจัยที่มีความเที่ยงตรงและมีความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ จากผู้ให้ข้อมูล จากนั้นใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการตีความจากข้อมูลเบื้องต้นให้เป็นข้อมูลที่สื่อความหมายของผู้ให้ข้อมูล ด้วยการแยกประเภทและการลดทอนข้อมูลเพื่อจัดเป็นหมวดหมู่ แล้วนำมาตีความและสร้างข้อสรุปโดยนำผลการสรุปต่างๆ มาเชื่อมโยงจนเกิดเป็นโครงสร้างของข้อสรุปที่สามารถตอบปัญหาได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการส่งเสริมและพัฒนากำหนดผลประเมิณภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผลการนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือผลจากการประเมินภายนอกสู่การปฏิบัตินั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนน

ดินแดนยังขาดความพร้อมในอีกหลาย ๆ ด้าน เช่น องค์ความรู้ในเรื่องของการบริหารจัดการศึกษา การออกแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการ และพฤติกรรมของผู้เรียนซึ่งเป็นเด็กเล็ก การวิเคราะห์เด็กตามแนวทางของการ คัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น ดังนั้น จึงได้มีการกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพขึ้นมาในรูปแบบของกิจกรรม/โครงการที่เป็นเชิงปฏิบัติ โดยมุ่งพัฒนาตามมาตรฐาน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน มีการดำเนินงานผ่านโครงการปฐมนิเทศผู้ปกครอง โครงการกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน และโครงการส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กเล็กก่อนวัยเรียน โดยกำหนดตัวชี้วัดเพื่อสร้างความเข้าใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและผู้ปกครองเด็ก เพื่อให้ครูได้รู้ถึงเจตคติของเด็กและผู้ปกครองที่มีต่อครูและเห็นสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ที่แท้จริงของครอบครัวเด็ก และเพื่อให้เด็กก่อนวัยเรียนได้รับการส่งเสริมในช่องปาก โดยแก้ปัญหาเด็กก่อนวัยเรียนมีฟันผุไม่เกินร้อยละ 50 และเพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพช่องปากอย่างถูกต้องวิธี ซึ่งขั้นตอนของการพัฒนาเพื่อให้ได้มาตรฐานในด้านนี้ ได้แก่ 1) การวางแผนพัฒนาเด็กโดยมีการวิเคราะห์สภาพปัญหา และร่วมกันวางแผนดำเนินการตามแผน 2) จัดทำโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมสุขนิสัย 3) การบันทึกประเมินผลพัฒนาการการเรียนรู้เด็กรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ 4) การนำผลประเมินคุณภาพของเด็กปฐมวัยมาพัฒนา

2. ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการดำเนินงานผ่านโครงการพัฒนาบุคลากร โดยกำหนดตัวชี้วัดเพื่อให้ครู/ผู้ดูแลเด็กและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญในช่วงปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงที่มีอัตราของการพัฒนาการสูง และเพื่อให้ครู/ผู้ดูแลเด็กและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในหลักจิตวิทยา หลักวิชาการในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งขั้นตอนของการพัฒนาเพื่อให้ได้มาตรฐานในด้านนี้ ได้แก่ 1) การประเมินพัฒนาการเด็ก กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้ปกครอง ชุมชน 2) การนำเสนอผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กรายงานพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน 3) กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์ 4) กิจกรรมแสดงผลงานการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนาการของเด็กสู่ชุมชน

3. ด้านบริหารสถานศึกษา มีการดำเนินงานผ่านโครงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดตัวชี้วัดเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และเพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย ปรัชญา วิสัยทัศน์ และวัตถุประสงค์ที่ปรากฏเป็นอัตลักษณ์ผู้เรียน ซึ่งขั้นตอนของการพัฒนาเพื่อให้ได้มาตรฐานในด้านนี้ ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะยาวแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบท 2) การบริหารตามระบบบริหารวงจรคุณภาพ (PDCA) 3) การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย 4) การพัฒนาอาคารสถานที่ ภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม 5) การประเมินผล และนำผลประเมินมาปรับปรุงให้ดีขึ้นในปีถัดไป 6) การเผยแพร่ผลการดำเนินงานในลักษณะต่าง ๆ ทั้งระบบออนไลน์ และเอกสาร

4. ด้านอื่น ๆ มีการดำเนินงานผ่านโครงการจัดทำ/ซื้อสื่อวัสดุการเรียนการสอน โดยกำหนดตัวชี้วัด เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน และเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนรู้ ค้นคว้า และสนุกสนาน เกิดจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ในการเล่นและมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาเหมาะสมตามวัย ซึ่งขั้นตอนของการพัฒนาเพื่อให้ได้มาตรฐานในด้านนี้ ได้แก่ 1) กระบวนการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของเด็กตามบริบทของศูนย์พัฒนาเด็ก 2) ข้อมูลแบบอย่างที่ดี (Best Practice) หรือนวัตกรรม (Innovation) 3) นำเสนอแหล่งข้อมูลหลักฐานอ้างอิงเป็นร่องรอยหลักฐาน ภาพถ่าย จัดทำลิงค์หรือ QR Code ที่สามารถเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลได้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า การส่งเสริมและพัฒนานำผลประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ มุ่งพัฒนาตามมาตรฐาน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน มีขั้นตอนของการพัฒนาเพื่อให้ได้มาตรฐานในด้านนี้ ได้แก่ 1) การวางแผนพัฒนาเด็กโดยมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและร่วมกันวางแผนดำเนินการตามแผน 2) จัดทำโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมสุขนิสัย 3) การบันทึกประเมินผลพัฒนาการเรียนรู้เด็กรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ 4) การนำผลประเมินคุณภาพของเด็กปฐมวัยมาพัฒนา ซึ่งสอดคล้องและแตกต่างกับผลการวิจัยของเนตรนภา คำหนองหว้า (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ในประเด็นที่พบว่า มีการวางแผนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล มีการคัดกรองนักเรียน การแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อ และมีกระบวนการทำงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรูปแบบวงจรคุณภาพ PDCA มีการประสานงานและการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องนี้ แต่มีบางประเด็นที่ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกัน คือ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ความรับผิดชอบหน้าที่ของบุคลากร การทำงานเป็นทีม และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบ ในขณะที่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่มีรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่แตกต่างจากระดับประถมศึกษา และมีหน่วยงานสังกัดที่ต่างกัน จึงทำให้ปัจจัยดังกล่าวไม่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา มีขั้นตอนของการพัฒนาเพื่อให้ได้มาตรฐานในด้านนี้ ได้แก่ 1) การประเมินพัฒนาการเด็ก กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน 2) การนำเสนอผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กรายงานพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน 3) กิจกรรมการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดประสบการณ์ และ 4) กิจกรรมแสดงผลงานการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนาการของเด็กกลุ่มชน ซึ่งสอดคล้องและแตกต่างกับผลการวิจัยของ สุนันทา ศรีพุทธ และคณะ (2565) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ระบุว่า สภาพการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย ขั้นตอนประเมินผล (Evaluation) ขั้นตอนดำเนินการ (Action) ขั้นตอนสร้างความตระหนัก (Awareness) ขั้นตอนติดตามตรวจสอบ (Check) และขั้นตอนวางแผน (Plan) ประเด็นที่ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกัน คือ สภาพการนำผลการประเมินการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาจะมีรูปแบบการพัฒนาที่คล้ายกัน คือ เป็นไปตามวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA แต่มีบางประเด็นที่ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกัน คือ การนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีเพิ่มเติมในเรื่องการสร้างความรู้ความเข้าใจเข้ามา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีโครงสร้างการบริหารงานที่ซับซ้อนมากกว่าและมีปริมาณบุคลากรมากกว่าระดับปฐมวัยจึงจำเป็นต้องมีการสร้างการรับรู้ สร้างความตระหนักรู้ให้ครูเห็นความสำคัญก่อนจึงจะทำให้การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

3. ด้านบริหารสถานศึกษา มีขั้นตอนของการพัฒนาเพื่อให้ได้มาตรฐานในด้านนี้ ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะยาวแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบท 2) การบริหารตามระบบบริหารวงจรคุณภาพ (PDCA) 3) การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย 4) การพัฒนาอาคารสถานที่ภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม 5) การประเมินผล และนำผลประเมินมาปรับปรุงให้ดีขึ้นในปีถัดไป 6) การเผยแพร่ผลการดำเนินงานในลักษณะต่าง ๆ ทั้งระบบออนไลน์ และเอกสาร ซึ่งสอดคล้องและแตกต่างกับงานวิจัยของเก็กนก เอื้อวงศ์ (2565) ที่ศึกษาเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา: สมรรถนะและแนวทางการพัฒนาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผล สมรรถนะที่สำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย 1) สมรรถนะการแปลงนโยบายเป็นแผนงานและโครงการที่เป็นขั้นตอนสู่การปฏิบัติ 2) สมรรถนะการสร้างการเข้าใจและการยอมรับนโยบาย มีทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี 3) สมรรถนะการจัดโครงสร้างการทำงานและมอบหมายงานที่ชัดเจน 4) สมรรถนะการจัดการทรัพยากรและระดมทรัพยากร 5) สมรรถนะการพัฒนาบุคลากร โดยการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา การนิเทศการปฏิบัติตามนโยบาย 6) สมรรถนะการควบคุม กำกับ และประเมินผล การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง และ 7) สมรรถนะการสร้างความเป็นปึกแผ่น สร้างความคงอยู่ของกิจกรรม สร้างทีมและสร้างความร่วมมือ สร้างเครือข่ายการทำงานและประสานงาน ความสอดคล้องและแตกต่างกับทัศนคติรินทร์ สว่างบุญ และคณะ

(2559) ในการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการนำผลการประเมินคุณภาพไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1) การสร้างความตระหนักและความเข้าใจก่อนการประเมิน (Awareness) 2) การตรวจสอบยืนยัน (Check) กับผลการประกันคุณภาพภายในและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยพิจารณาคัดเลือกตัวบ่งชี้ที่มีผลการประเมินสอดคล้องกันในเชิงลบ เพื่อนำไปสู่การวางแผนการดำเนินงาน 3) การวางแผน (Plan) การดำเนินงานร่วมกับบุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอก 4) การดำเนินการ (Action) และ 5) การประเมินผลการดำเนินงาน (Evaluation) ประเด็นที่ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกัน คือ การนำนโยบายมาจัดทำแผนงาน/แผนพัฒนาการศึกษาระยะยาว/แผนปฏิบัติการประจำปี มีการบริหารตามระบบบริหารวงจรคุณภาพ (PDCA) มีการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม มีการกำกับดูแลและประเมินผลการปฏิบัติงาน และนำผลประเมินมาปรับปรุงให้ดีขึ้นในปีถัดไป ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวเป็นไปตามหลักการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่ผู้บริหารในทุกระดับการศึกษาต้องนำไปปฏิบัติ แต่สิ่งที่ทำให้ผลการวิจัยบางประเด็นมีความแตกต่างกัน คือ บริบทของสถานศึกษา ระดับการศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดที่แตกต่างกัน ทำให้บทบาทของผู้บริหารด้านการบริหารสถานศึกษามีการให้ความสำคัญกับนโยบายการบริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน จึงทำให้ผลการวิจัยของเก็จกนก เอื้อวงศ์ (2565) และ ทศน์ศิริรินทร์ สว่างบุญ และคณะ (2559) มีความแตกต่างกับผลการวิจัยด้านการบริหารสถานศึกษาในครั้งนี้ ขณะเดียวกันก็มีทั้งสอดคล้องและแตกต่างกับนักวิชาการต่างประเทศ อย่าง Hill and Hupe (2014) ได้เสนอการนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่มีลักษณะเหมือนกับการบริหารจัดการ ดังนี้ 1) จัดทำข้อบัญญัติในการดำเนินงานให้ชัดเจน 2) กำหนดภารกิจและความสามารถในการทำงานให้ชัดเจน 3) จัดทรัพยากรสนับสนุนอย่างพอเพียง 4) สร้างแรงจูงใจภายในให้มากขึ้น 5) สร้างความตระหนักให้ยอมรับปฏิบัติตามมาตรฐานกำหนด 6) กระบวนการทำงาน 7) ภาวะผู้นำ และ 8) อบรมและพัฒนาผู้ปฏิบัติงานไปพร้อมกับการทำงาน และผลงานวิจัยของ Baker (1994) ได้จำแนกขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การจัดทำแผนปฏิบัติการ (Operational programming) 2) การจัดเตรียมหน่วยงานที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ (Institutional arrangements) 3) การจัดองค์การและการบริหาร (Organization and administration) เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบรรลุเป้าหมายของนโยบาย และ 4) การจัดสรรงบประมาณและการวางแผน (Budgeting and Planning) ซึ่งทั้งสองมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องนี้ในเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติ มีการกำหนดภารกิจการดำเนินงาน มีการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณ และการวางแผน ซึ่งมีลักษณะการบริหารจัดการสถานศึกษาที่คล้ายกัน แต่ผลการวิจัยของ Hill and Hupe (2014) และ Baker (1994) จะเน้นในเรื่องการบริหารบุคคลและองค์กร ทั้งการการจัดโครงสร้างองค์กร การสร้างแรงจูงใจ สร้างความตระหนัก ภาวะผู้นำ และการอบรมพัฒนาบุคลากรเข้ามา ซึ่งเป็นไปตามบริบทและนโยบายของสถานศึกษานั้น

4. ด้านอื่น ๆ มีขั้นตอนของการพัฒนาเพื่อให้ได้มาตรฐานในด้านนี้ ได้แก่ 1) กระบวนการบริหารการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของเด็กตามบริบทของศูนย์พัฒนาเด็ก 2) ข้อมูลแบบอย่างที่ดี (Best

Practice) หรือนวัตกรรม (Innovation) 3) นำเสนอแหล่งข้อมูลหลักฐานอ้างอิงเป็นร่องรอยหลักฐาน ภาพถ่าย จัดทำลิงค์หรือ QR Code ที่สามารถเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลได้ มีความสอดคล้องและแตกต่างกับงานวิจัยของวีระยุทธ ชาศะกาญจน์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในภาคใต้ พบว่า รูปแบบการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในภาคใต้มีแนวคิดและค่านิยมหลักของรูปแบบ คือ 1) การบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา 2) การบริหารบนฐานของข้อมูลและสารสนเทศ 3) การตัดสินใจทางการบริหารตามผลการประเมิน 4) การรายงานผลลัพธ์การดำเนินงาน 5) การพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ 6) การสร้างภาพลักษณ์ของสถานศึกษา ประเด็นที่ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกัน คือ การเน้นกระบวนการบริหารจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพต่อเนื่อง การเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา และการบริหารบนฐานข้อมูลสารสนเทศ การจัดทำลิงค์หรือ QR Code ส่วนผลการวิจัยที่มีความแตกต่างกัน คือ เรื่องการตัดสินใจทางการบริหารตามผลการประเมินและการสร้างภาพลักษณ์ของสถานศึกษา ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ผลการวิจัยทั้งสองเรื่องมีความแตกต่างกันในประเด็นดังกล่าว เพราะเป็นสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน สถานที่ตั้งคนละภูมิภาค และหน่วยงานต้นสังกัดคนละหน่วยงานกัน ทำให้นโยบายในการพัฒนาสถานศึกษาอาจมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยในครั้งต่อไปเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น โดยมีประเด็นต่อไปนี้

1. ควรทำการวิจัยในลักษณะเชิงเปรียบเทียบการส่งเสริมและพัฒนาการนำผลประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษากับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลอื่น ๆ เพื่อให้เห็นมุมมองและมิติที่หลากหลายตามบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ
2. ควรขยายผลของการศึกษาในเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาการนำผลประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในระดับประถมและระดับมัธยม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างในทุกระดับการศึกษาของไทย
3. ควรมีการศึกษาเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาการนำผลประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในลักษณะการวิจัยเชิงปริมาณเพิ่มเติม เพื่อความน่าเชื่อถือของข้อมูลและช่วยให้ข้อมูลที่ได้รับมีความสมบูรณ์มากขึ้น

องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการวิจัยเรื่องการส่งเสริมและพัฒนากำหนดผลประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ สิ่งที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ แนวทางการพัฒนากำหนดผลประเมินภายนอกไปใช้ที่มีขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอน คือ 1) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ โดยวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของสถานศึกษา วิเคราะห์ความเสี่ยงประเมินสถานะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา 2) ติดตามความก้าวหน้าของการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ กำหนดเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ และร่วมกันพิจารณาให้ข้อเสนอแนะสู่การปฏิบัติ และ 3) ติดตามและประเมินความสำเร็จ โดยให้สถานศึกษานำเสนอความสำเร็จของการดำเนินงาน เสนอปัญหาอุปสรรคและสิ่งที่ต้องการรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด สรุปผล และสถานศึกษาเสนอแนวทางการนำไปสู่การปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2559). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2566). จาก <https://www.moe.go.th/พรบ-การศึกษาแห่งชาติ-พ-ศ-2542/>
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2565). การนำนโยบายไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา: สมรรถนะและแนวทางการพัฒนา. *ครุศาสตร์สาร*, 16(1), 89-90.
- ชาย โปธิสิตา. (2554). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ทัศนศิริรินทร์ สว่างบุญ, สรัญญา จันทร์ชูสกุล และพินดา วราสุนันท์. (2559). การพัฒนารูปแบบการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *รายงานการวิจัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)*.
- เทศบาลตำบลโนนดินแดง. (2566). *ประวัติเทศบาลตำบลโนนดินแดง*. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 1 ธันวาคม 2566). จาก <https://www.nondindaengcity.go.th/homepage.php>
- เนตรนภา คำหนองหัวา. (2560). *การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัตกรรมการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ศูนย์ประสานงาน. (2566). *การดำเนินโครงการส่งเสริมการนำผลประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเทศบาลตำบลโนนดินแดง*. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- วีระยุทธ ชატะกาญจน์. (2559). *การพัฒนารูปแบบการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในภาคใต้*. รายงานการวิจัย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สุนันทา ศรีพุทธ, ชุศักดิ์ เอกเพชร และณัฐจรี เจริญสุข. (2565). *การพัฒนารูปแบบการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*.
- Baker, B.S.H. (1994). *Strategic information management: Challenges and strategies in managing information systems*. Oxford: Butterworth Heinemann.
- Hill, M., & Hupe, P. (2014). *Implementing public policy: An introduction to the study of operational governance*. (3rd ed.). London: Sage SAGE Publications.